

חול ממש אלא בגדים משלהם שהוקדשו, שראויים הם לעבודת קודש, ולכן היתה עליהם מצנפת (רשב"א לעיל כד, ב), וכיון שאסור לעבוד בהם עבודת ציבור, אין חשש שיחמוסו ויעבדו בהם (יד דוד). ויש שביאר שלדעת רב נחמן היה לובש בגדי חול ממש, וכונת הגמ' להביא שכשם שמצינו שאימותיהם של כהנים היו עושות להם בגדי כהונה ומקדישות אותם, כך יתכן שהיו עושות להם בגדים כאלו שלא הקדישו אותם, ובשעת הפייס היו הכהנים לובשים בגדים אלו (רבינו אליקים).

שמע מינה לשפת הגזית חצייה בקדש וחצייה בחול ושמע מינה שני פתחים היו לה וכו', החילוק בקדושתה הוא לפי המקום בו היתה בנויה, שחלק בנוי בקודש וחלק בנוי בחול (רבינו חננאל; תוס' ישנים; ר"ת בספר הישר), חלק הקודש היה בנוי בשטח של עזרת ישראל, וחלק החול בשטח של עזרת הנשים ששם מותר לישב (שיח יצחק לעיל ט, א). ויש שכתב, שהחילוק בקדושתה הוא לפי הפתח, ואף שצד מערב היה בשטח העזרה, כיון שפתחו לחול דינו כחול, וצד המזרח פתחו לעזרה ולכן היה קדוש בקדושת העזרה, ואף שצד מערב קרוב יותר לקודש וראוי לעשותו קודש, מכל מקום עשאוהו חול כיון שהוא יותר קרוב למזבח ורצו שהסנהדרין יהיו קרובים למזבח, שעיקר מקום הסנהדרין הוא בסמוך למזבח (כמבואר במכילתא (יתרו, א) ויוכלו לשבת (מאירי)).

והאמר מר אין ישיבה בעזרה, שאין זה כבוד שמים (רש"י סוטה מ, ב), והוא איסור מהתורה, ולמדו כן מהפסוק 'לעמוד לשרת' (רש"י). ויש שכתב שהוא מהלכה למשה מסיני (רש"י סנהדרין קא, ב), והפסוק אינו אלא אסמכתא [שעיקרו בא ללמד שאין לעבוד בישיבה (זבחים כג, ב; סנהדרין פד, א)] (משנה למלך בית הבחירה ז, ו, בדעת רש"י). ויש שכתבו שהאיסור הוא מדרבנן (אור זרוע ב, רכז; באר שבע סנהדרין קא, ב, וראה תוס' זבחים טז, א ד"ה מיושב, שהסתפקו בה אם איסורו מהתורה או מדרבנן).

ואף הלשכות הבנויות בחול ופתוחות לקודש דינן כעזרה ואסור לישב בהן (תוס'), ולכן הכריח אב"י שלשכת הגזית היתה פתוחה אף לחול, שאם לא כן היה אסור לישב בכל הלשכה (תוס' לעיל ח, ב ד"ה דאי, ראה שם שיש שכתבו שאף אם פתוחות רק לקודש, מותר לישב בחלקן הבנוי בחול, אולם בדרישה נסתרים מדברי אב"י כאן. וראה עוד שער המלך בית הבחירה, ח). ויש שכתב, שרק לשכת הגזית שהיו הכהנים מתקבצים שם, או משום שפתוחה למזבח, נחשבת כאווייר העזרה ולכן אסור לישב בה, אבל בשאר הלשכות כיון שמוקפות במחיצה, אפילו שבנויות בקודש מותר לישב בהן (תוס' ר"ד כאן ולעיל, א).

ואכילת קדשים בעזרה מותרת בישיבה כיון שהיא צורך עבודה (תוס' בשם הריב"א), שאכילה בעמידה מתשת את כוחו של האדם [כמבואר בגמ' בגיטין (ע, א)] (חוקת היום), או משום שנאמר באכילת הקדשים 'למשחה לגדולה', שצריך לאכול כדרך שהמלכים אוכלים, והמלכים אוכלים בישיבה (תוס').

משנה. הפייס השני מי שחטש, שאף שהשחיטה כשרה בזר, כיון שנחשבת עבודה יש לעשות עליה פייס, שרק לענין כהונה אינה נחשבת עבודה (תוס' ישנים להלן לא, א, ע"פ שיח יצחק). ויש שכתב, שכיון שהיא תחילת עבודת קרבן התמיד, חביבה היא בעיני הכהנים ואם לא יפייסו עליה יבואו לידי מריבה וסכנה (ע"ב תמיד ג, א), אולם יכול הזוכה לכבד בשחיטה אף זר (תפארת ישראל שם יק"ג). ויש שכתב, שהפייס על השחיטה נעשה רק לכהנים, לפי

מאי לאו באותן שזכו לפייס, כיון שבמשנה הקודמת אמר רבי אליעזר שמי שזכה בפייס להעלות איברים לכבש הוא מעלה מהכבש למזבח, ומיד אמרו במשנה 'מסרום לחזנים', משמע שעל אלו שזכו אמרו שמסרו אותם לחזנים (תוס'). ויש שפירשו, שכיון שמשאירים על הכהנים את המכנסיים, מסתבר להעמיד שמפשיטים אותם מבגדי חול ומשאירים עליהם מכנסי חול, ולא שהיו מפשיטים אותם בגדי קודש ומשאירים עליהם את המכנסיים של קודש, כי אם אינו ראוי לבגדי הקודש, מסתבר שלא ישאירו עליו מכנסי קודש (תוס' ישנים), אף שעושים זאת משום צניעות (שיעורי הגר"מ פיינשטיין). ויש שכתב, שמסתבר להעמיד שמדובר לאחר הפייס, ומלמדת המשנה שאפשר להשאיר עליהם מכנסי חול ולהלבישם את שאר בגדי הכהונה, ואין צורך להקדים את המכנסיים, שלא כדברי הברייתא דלהלן, אולם אם מדובר באלו שלא זכו בפייס, לשם מה ביארה המשנה ומשאירים עליהם מכנסיים (קרבן אשם).

מניין שלא יהא דבר קודם למכנסים תלמוד לומר ומכנסי בד יהיו על בשרו, ובגמ' לעיל (כג, ב) למדו שלא יהיה דבר קודם למכנסים מהכתוב (ויקרא, ג, א) 'לבוש על בשרו' (ראה ביאורנו שם ד"ה מנין [וראה רש"י ומראה חן, שיש לגרוס בגמ' כאן 'לבוש על בשרו']).

לשפת הגזית קמין פסילקי גדולה היתה, בית גבוה נקרא בסילקי, ולשכה זו היתה על גבי עליה (רש"י), ועליה זו היתה בגובה העזרה [והפתח שלצד החול עולים עליו במדרגות מהחיל שהיה נמוך מהעזרה] (תוס' יו"ט מדות ה, ד), שהרי גגות לא נתקדשו (הערות הגר"ש אלישיב). ויש שכתב, שהוא בנין מקורה גדול מאד ויש בו הרבה פתחים (רמב"ם פיהמ"ש טהרות ו, ח, ראה עוד ביאורנו להלן ד"ה והאמר, שיש שביאר שמחמת גודלה נחשבת לאווייר העזרה, ולכן דינה שונה משאר הלשכות שבקדש).

והקמוצה פא ונוטל מצנפת מראשו של אחד מהן, והכהן שהוסרה ממנו המצנפת עומד כך ללא המצנפת עד סוף המנין (תוס' יו"ט, בדעת תוס' להלן כה, א) כדי שאם יתקלקל המנין, ידעו ממי התחילו (תפארת ישראל בועז ב, ב), ובמה שעומד בגילוי הראש אין איסור כל זמן שאינו מהלך (מג"א רפב, ח), או שחבריו היו מכנסים את ראשו בידם (שערי תשובה ב, ו), בשם הבכור שור שבת קיח, א). ויש שכתבו, שמחזירה מיד (רמב"ם תמידין ומוספין ד, א, ע"פ תוס' יו"ט מאירי), אלא שמחזירה כשהיא הפוכה, לסימן ממי התחיל (תפארת ישראל שם), שלדעתם אף העמידה במקום אחד אסורה בגילוי ראש (ע"פ שערי תשובה שם, בשם הבכור שור). ■ ולהלכה, בזמן הזה איסור גמור להיות בגילוי ראש אפילו יושב בביתו (משנ"ב ב, יא, וראה שם עוד פרטי דינים בזה וביאה"ל צא, ג ד"ה וי"א).

כהן שעששתה לו אמו פתונת עובד פה עבודת יחיד - עבודה שאין לציבור צורך בה, כהוצאת הכי והמתנה מקודש הקדשים שאינה אלא משום כבוד המקום (רש"י לקמן לה, ב). ויש שביאר, קרבתו של נדרים ונדבות של יחיד, וההיתר לעבוד בה הוא דוקא אם הקדיש את הכתונת ומסרה לציבור [כמבואר להלן שם], ומכל מקום כיון שחששו שלא הקדישה יפה, לא הניחו לו לעבוד בה אלא עבודת יחיד (מאירי שם). ויש שכתב, שהטעם שאינו עובד בה עבודת ציבור הוא לפי שהציבור מקפיד שיהיו הבגדים משלהם כדי שיכפרו עליהם, שאם יש לחשוש שמה לא ימסרנה יפה, לא היו רשאי לעבוד בה אפילו עבודת יחיד (משנה למלך שקלים ד, ו). ואף כאן בשעת הפייס, אף לדעת רב נחמן לא היו לובשים בגדי